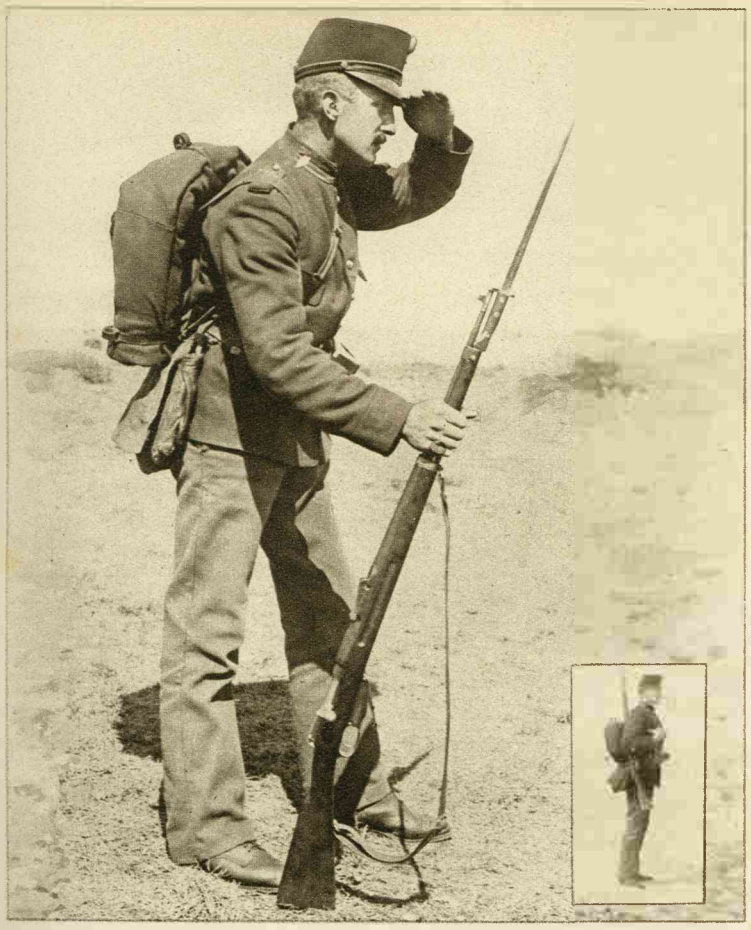
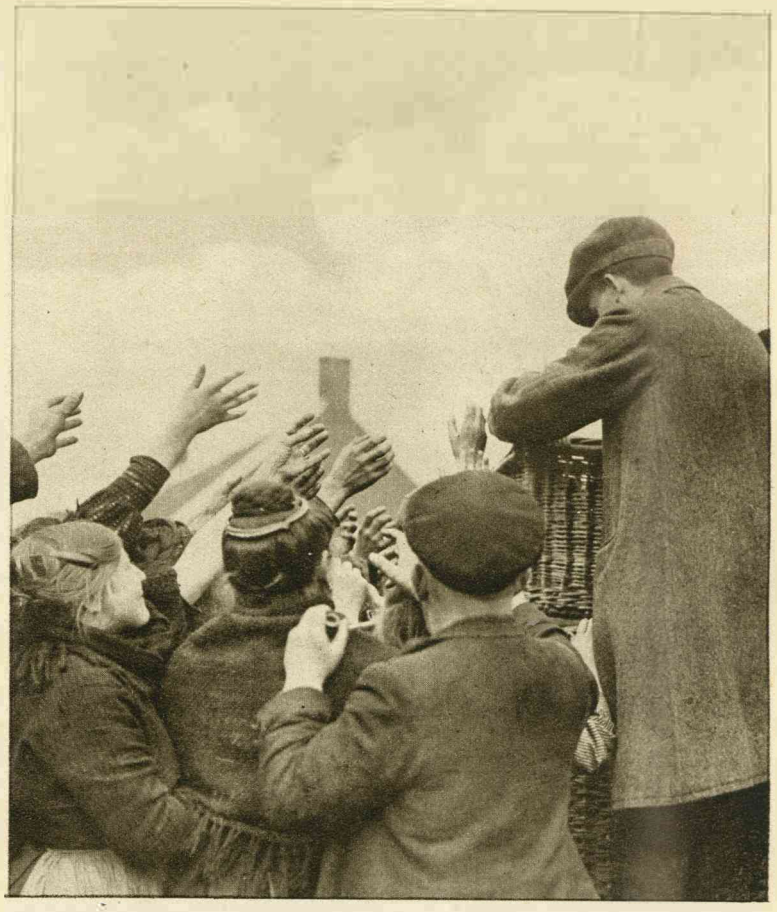

DEFENSIE, (Marine en Oorlog):
Nu 254 millioen, tegen plm. 54 millioen in rustig, gewoon jaar!

De handen die zich uitstrekken om STEUN, n.l. die van werkloozen, vluchtelingen, geïnterneerden, om levensmiddelen enz., kosten het Rijk in het eerste crisisjaar bijna f 28 MILLIOEN.

oorzaak dat het bedrag in 't oorlogsjaar ruim 13 millioen was, tegen ruim 17 millioen in 't normale jaar. Naar verhouding was die teruggang om dezelfde redenen nog sterker bij de loodsgelden, die inplaats van f 3.747.000 slechts f 1.177.000 in de schatkist brachten.

Anders staat het met de accijnzen, de gelden, die het rijk heft als recht op verschillende verbruiksartikelen. In totaal zijn zij vrijwel gelijk gebleven. Toch houdt dit feitelijk per hoofd een teruggang in. Immers, de bevolking in ons land is zeer toegenomen. Spreekt men niet van 700.000 Belgen? Het gebruik van artikelen als vleesch, zout, suiker, azijn, enz., is dus ook vermeerderd. De rijkskas trekt dus ook vóórdeel uit de gastvrijheid aan onze naburen verleend. De „accijns op het geslacht" is zelfs beduidend vermeerderd en wel van bijna 6 millioen geklommen tot ruim 7 millioen. De voeding der soldaten, die voor velen meer vleeschhoudend is dan thuis, zal ook daaraan wel hebben bijgedragen. Suiker en zout verminderden. Echter niet veel. Van bijna f $29^1/_2$ millioen opbrengst daalden deze middelen tot $27^1/_2$ millioen. Dat er ondanks den verhoogden suikerprijs (waarvan de accijns niet afhangt, wel van de hoeveelheid), toch nog bijna evenveel verbruikt is, schreef een officieel verslag omstreeks St.-Nicolaas o.a. toe aan de aanwezigheid van veel Belgen! En 't gedistilleerd ging evenmin veel achteruit! Hoe zou dat ook kunnen? Laten we niet spotten ... een wodka- of absint-verbod is hier nog niet noodig! Inplaats van ruim 32 millioen werd er nu bijna 31 millioen ten bate van de schatkist uit de alcoholische dranken gedistilleerd.

Van de overige middelen ondervonden domeinen, staatsloterij en acten weinig invloed van de mobilisatie-tijden. Wel de post en telegrafie. De eerste schoot te kort; de tweede sprong bij. Door vermindering van handelscorrespondentie en zeker ook wel door port-vrijdom voor militairen, bleven de posterijen ruim 3 millioen achter bij andere jaren. De telegraaf ging echter bijna evenveel vooruit, wat relatief een grooten sprong beteekent. Te danken is dat aan zekerder en daardoor grooter gebruik van telegraaf en telefoon toen de post onzeker werkte en aan de aanwezigheid van veel buitenlandsche journalisten, die vanuit Holland aan hun bladen lange berichten seinen. Echter is de telegrafiebate als rijks-inkomsten geflatteerd, omdat hierin is opgenomen de opbrengst van veel regeeringstelegrammen door het rijk zelf betaald.

Rest ons tenslotte de belasting op gouden en zilveren werken. Een klein middel. Als rijks-bijdrage onbelangrijk. In normale tijden slechts 5 ton. Nu 287.000 gulden. Als afspiegeling van uitgaven voor luxe, interessant! Zooals men ziet ongeveer de helft minder! Doch nog meer interessant is dit middel om de opleving in de laatste maanden, zoodat er b.v. in Augustus en September méér werd opgebracht dan in die maanden, niet van verleden jaar, doch van 1913!

***

Waren de inkomsten dus over het algemeen niet hevig verontrustend, de abnormale omstandigheden eischten enorme buitengewone uitgaven. Daar is in de eerste plaats „de mobilisatie." Vatten we marine en leger samen als defensie, dan blijkt dat b.v. over 1913 besteed werd plm. 55 millioen. Nu in 't oorlogsjaar bijna 255 millioen. Dat is veel! Op 't eerste gezicht verbijsterend veel! Maar 't is weinig, als we denken wat een oorlog zou kosten.

Daargelaten nog de diepe ellende ...

Dan zijn er als „crisis-uitgaven" de bedragen uitgetrokken tot steun van de zwakkeren. Sommen we op: Bijdrage Steuncomité: f 2.250.000. Beschikbaarstelling van levensmiddelen: f 17.000.000 Bijdragen werkloosheidsverzekering: f 1.000.000. Belgische vluchtelingen: f 7.5000.000.

Het ligt voor de hand, dat dit alles uit de gewone inkomsten niet bestreden kan worden. En een staat is te veel coöperatief om dergelijke bedragen zoo maar beschikbaar te hebben. Vandaar de groote leening van f 275.000.000.

Vergelijken we nu tenslotte den stand van 's rijks kas einde Juli 1915 met dien van einde Juli 1914. dan blijkt, dat in 1914 de vlottende schuld bedroeg f 61.400.000. Hierin is begrepen voor Indië f 52.900.000, zoodat voor het moederland bleef f $8^1/_2$ millioen.

In 1915 was die vlottende schuld f 72.4 millioen. De leening verhoogde de schuld dus tot f 347.400.000 waarin begrepen is f 62.300.000 voor Indië, zoodat op Nederland alleen nu een schuld rust van f 285.100.000.

***

De delging van die schuld alleen reeds zal ons op hooger lasten brengen. En dan komen de wettelijk besloten uitgaven voor maatschappelijke doeleinden (onderwijs, tractementen-onderwijzers enzoovoorts). De millioenen-nota geeft dan ook op den gewonen dienst belangrijke tekorten voor 1916: b.v. 22 millioen... Ongetwijfeld zullen dus in de komende jaren de inkomsten van den staat belangrijk moeten verhoogen, ook in den vorm van belastingen. Aan gemopper daarover zal het niet ontbreken. 3 gulden voor een Verkade-voorstelling, een daalder voor een voetbalmatch ... ce n'est rien. Maar een paar gulden meer belasting doet al reclameeren.

Het ware te wenschen dat er wat meer besef van den ernst en den last der tijden bij het publiek ingang vond. Van bezuiniging merkt men na de rage der eerste weken vrijwel niets.

V.

DE MAANDERBUURT IN DE OMGEVING VAN EDE.